

Професійна підготовка фахівців фізичної культури та спорту

УДК 378:796

Анатолій Войнаровський

Динаміка професійної зацікавленості студентів як майбутніх спеціалістів із спортивної дисципліни “Футбол”

Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк)

Постановка наукової проблеми та аналіз останніх досліджень. У наш час ми отримуємо чимало найрізноманітнішої інформації про діяльність футбольних менеджерів, тренерів, агентів і самих футболістів. Завдяки Інтернету, періодичним виданням (особливо “жовтій пресі”) та телеканалам наші студенти отримують масу непотрібної, а інколи й зовсім шкідливої інформації про свою майбутню професію (тренера з футболу). Дослідники визначають, що, на жаль, студентська молодь байдуже ставиться до обов'язкових фізкультурних занять, які проводяться у ВНЗ [1; 3; 4; 5], а недостатня кількість спортивних залів та майданчиків ще більше впливає на зменшення інтересу до фізичної культури у ВНЗ (Р. З. Поташнюк, 1997; С. М. Канішевський, 1998; О. О. Малімон, 1999; В. В. Романенко, 2003 та ін.).

Завдання дослідження – проаналізувати й узагальнити досвід діючих тренерів та викладачів такої спортивної дисципліни, як футбол.

Методи досліджень: аналіз літературних джерел, анкет опитування студентів, діючих практиків (тренерів із футболу).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Результати дослідження, які ми отримали в процесі вивчення професійних інтересів студентів факультету фізичного виховання, показують, навіть дають стійку доказову базу про те, що протягом п'яти років навчання знання та професійна орієнтація студентів зазнають суттєвих змін.

Якщо перегляд спортивних програм (“Футбол”, “Євро-футбол”, “Гол” і т. д.) і колективні походи на комфортабельні сучасні спортивні арени на яких можна отримати масу задоволення за свої кошти й зайвої інформації (відеоповтори, реклами, напої, сувеніри тощо), які більше підтримують маркетингову сторону функціонування футбольних клубів, а не їхню професійну діяльність.

Політика більшості клубів направлена на отримання максимальних фінансових дивідендів, і вони більш зацікавлені в купівлі готових футболістів, а не повсякденній клопіткій роботі всіх клубних структур на виховання своїх футболістів. Правда із різних джерел ми знаємо, що в Європі є всього декілька клубів, які можуть пишатися своїми футбольними школами (“Аякс” Голландія, “Барселона” Іспанія, “Порту” Португалія). До цих грандів світового футболу донедавна належала школа київського “Динамо”. До студентів надходить також інформація про астрономічні гонорари вітчизняних футболістів, тренерів і їхніх агентів, у той час як навіть у Прем'єрлізі України клубів мільйонерів усього 4–5.

Величезний вплив на світогляд студентів, точніше – їхнє “приземлення” до реалій життя, має практична, самостійна робота або практика в різних змаганнях із футболу на першість будь-якого міста чи регіону. Так, якщо 73–75 % першокурсників мріють стати знаменитими футболістами та тренерами, стараючись удосконалити свою майстерність і рівень знань протягом навчання у ВНЗ, а рідше, коли вони стикаються з нашою реальністю (погані футбольні поля, недостатність інвентаря, корупція, фінансування студентського футболу за кінцевим принципом або взагалі за кошти міфічних спонсорів), а спонсори хочуть укласти гроші тільки в сьогоденний позитивний результат. Ми бачимо, як зацікавлені

ність тренерським процесом повільно, але реально кудись зникає. Зокрема, уже на другому році навчання у ВНЗ інтерес студентів до роботи тренера становить усього 54 %, на третьому році навчання – 38 %, на четвертому – 23 %, а на випускному, четвертому, курсі, коли вже студенти пройшли практику в школах, ДЮСШ, у спортивних клубах, потренували дітей і дорослих футболістів, лише одиниці з них зберегли бажання займатися тренерською роботою.

Працюючи тренером і зіштовхнувшись із численними проблемами українського футболу, що не мають нічого спільного з теорією (суддівство, корупція, фінансові негаразди, слабка спортивна база), тільки 8 % випускників і в подальшому вирішили займатися тренувальним процесом із юними футболістами.

Після закінчення ВНЗ 66 % готові піти на роботу в середні школи, отримуючи “тверду” зарплату. 17 % випускників згодні перейти на іншу роботу, розуміючи, що помилилась із вибором професії. А студенти із сільськогосподарських районів або із депресивних селищ, сіл ще більше (22 %) готові змінити свою спортивну орієнтацію. Сприяє їм у цьому також слабке викладання самої дисципліни “Футболу”.

Переважно відбувається орієнтація на вчителів середніх шкіл, а не на підготовку тренерських кадрів. Ми провели порівняльне анкетування серед студентів факультету фізичного виховання, охопивши лиш такі види спорту, як баскетбол, волейбол, футбол. Отримали дуже цікавий результат: щодо баскетболу й волейболу студенти із самого початку відзначалися меншими процентними даними, ніж у футболістів, а на п'ятому році навчання в них і втрата бажання залишитися тренером була меншою (рис. 1).

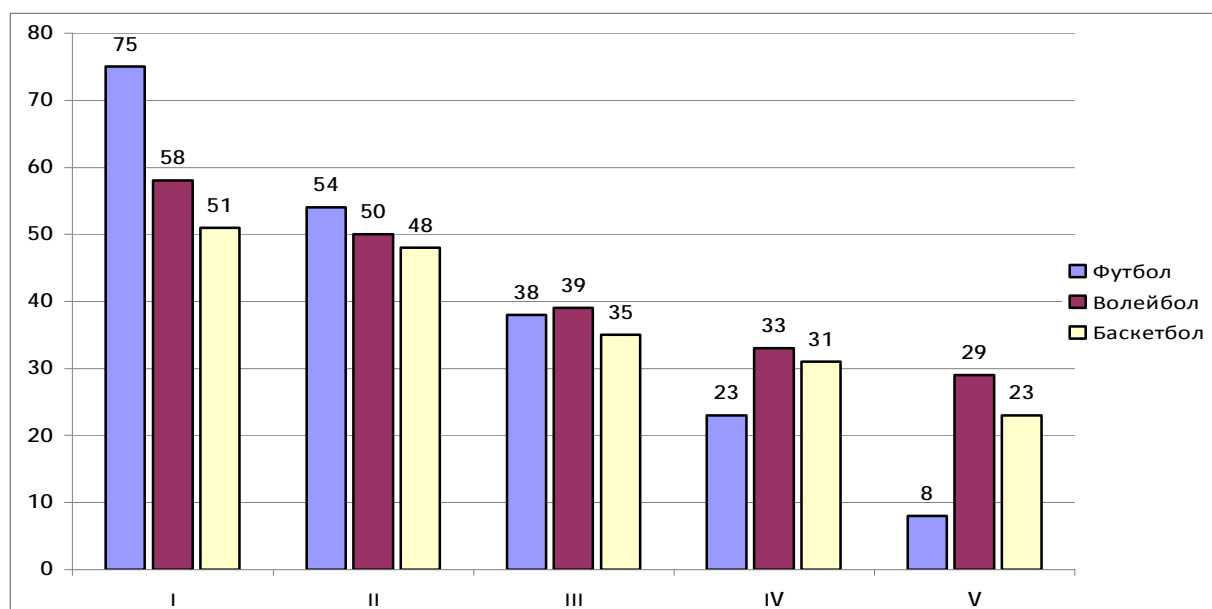

Рис. 1. Динаміка професійної зацікавленості студентів як майбутніх спеціалістів зі спортивних дисциплін футболу, баскетболу, волейболу

Висновки та перспективи подальших досліджень. Порівняльний аналіз результатів анкетування студентів свідчить про стійке зниження інтересу до кінцевої мети – роботи тренером. Виявлено значну різницю між програмними документами щодо навчання студентів і життєвою реальністю, яка на них чекає.

Студенти отримують недостатньо інформації про майбутню роботу, особливо з точки зору маркетингу, правового забезпечення діяльності спортивних клубів та федерацій, а також про слабку фінансову основу існування спортивних клубів.

У діючих програмних документах із навчання студентів мало часу відводиться на те, як протидіяти існуванню конфліктів під час психологічних впливів на особистість студента. Усе це засвідчує необхідність подальших досліджень вищевказаної теми.

Література

1. Бердников Й. Г. Массовая физическая культура в вузе : учеб. пособие / Бердников Й. Г., Малеваньш А. В., Максимова В. Н. – М. : Высш. шк., 1991.

2. Иванова В. С. Основы математической статистики / Иванова В. С.– М. : Физкультура и спорт, 1990.
3. Лисенчук Г. А. Теоретико-методологические основы управления подготовкой футболистов : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. наук по физ. восп. и спорту : спец. 24.00.02 “Физическая культура, физическое воспитание различных групп населения” / Г. А. Лисенчук. – Киев, 2004.
4. Любьшева Л. Й. Теоретико-методологические и организационные основы формирования физической культуры студентов / Любьшева Л. Й. – М. : [б. и.], 1992.
5. Нестеров В. Н. Нормативные основы физического воспитания студенческой молодежи / Нестеров В. Н. – Минск : Высш. шк., 1980.

Анотації

У процесі теоретичного аналізу останніх досліджень і публікацій встановлено, що якість підготовки спеціалістів із футболу значною мірою залежить від особливих бажань та можливостей студентів в об'єктивній оцінці розуміння самої суті важкої праці тренера із футболу.

Ключові слова: футбол, спортивні ігри, професія, тренер, студенти.

Анатолій Войнаровський. Динамика профессиональной заинтересованности студентов как будущих специалистов из спортивной дисциплины “Футбол”. В процессе теоретического анализа последних исследований и публикаций установлено, что качество футболистов подготовки по футболу по большому счету зависит от особенных желаний и возможностей студентов в объективной оценке понимания самой сути тяжелого труда тренера по футболу.

Ключевые слова: футбол, спортивные игры, профессия, тренер, студенты.

Anatolii Voinarovskiy. Dynamics of the Students' Professional Interest as Future Professionals in Football Discipline. After the theoretical analysis of the recent investigations and publications it was found out that the quality of football training largely depends on the special desire and capacity of students' objective assessment of the essence of football coach's hard work.

Key words: football, sports games, profession, coach, students.